

Ε. Κ.

[Huttunen, Tainio ja Honén.]

PUNAINEN KAARTIKO VAI SOSIALI- DEMOKRAATTINEN PUOLUE?

**ANARKISTISET AINEKSET POIS
PUOLUEESTA.**

**SOSIALISTIEN PUOLUEAGITATSIONI
JA PORVARILLISET.**

Punainen kaartiko vai sosialidemokraattinen puolue?

Huolella ja levottomuudella ajattelee jokainen vakavamielinen kansalainen tässä maassa sitä lähintä tulevaisuutta, mikä on maamme sisäisessä elämässä odotettavissa. Käsityksen siitä, millaiseksi vastaisuus tulee ehkä muodostumaan, saa helposti kun muistaa niitä surullisia tapauksia, joita sattui eri osilla maatamme äskeisen suurlakon aikoina ja sen jälkeen. Ase-etsintöjen yhteydessä sattuneet murhatapaukset olivat tekoja, joilla työväenliikettä vahingoittaa tahtovat ainekset tulevat vielä pitkän aikaa käymään työväenliikkeen kimppuun maassamme, vaikkei noilla teoilla ollut minkäänlaista tekemistä luokkatietoisien työväenliikkeen kanssa, joka kokonaan toisenlaisilla keinoilla pyrki asettamiinsa päämääriin.

Suoranaisena syynä moniin niihin surullisiin tapauksiin, joita suurlakon aikoina ja sen jälkeen tapahtui, olivat suureksi osaksi ne punakaartilaisjoukot, joita vähää ennen suurlakkoa oli muodostettu. Noihin kaarteihin joutui aineksia, jotka olivat liittyneet puolueeseen vasta viime vallankumouksen jälkeen. Osiksi lienee niihin otettu jäseniä ilman tarkempaa tutkimusta siitä, missä määrin ne ovat luotettavia ja mikä käsitys heillä on sosialidemokratian tehtävistä. Siten joutuihin kaarteihin aineksia, joista monet paremmin tuntevat kiväärien mekanikan kuin sosialidemokraattisen puolueen ohjelman. Että toiminta on myöskin saattanut olla sitten sen mukainen, se on sanomattakin selvää ja siitä ovat parhaimpana todistuksena ne kurinpidolliset toimenpiteet, joihin erinäisissä järjestöissä on ryhdytty sellaisiin henkilöihin nähden, jotka ovat sivuuttaneet puoluejärjestöjen määräyksiä ja toimeenpanneet vallattomuuksia.

Valitettavasti kurinpidolliset toimenpiteet ovat olleet liian laimeat. Seurauksena siitä on ollut, että kaartiin on jäänyt aineksia, jotka ovat valmiit sivuuttamaan puolueen järjestöjen päätöksiä ja toimeenpanemaan tekoja, joihin heille ei ole annettu minkäänlaista lupaa. Muutamit kaartin osastot menettelevät aivan kuin puoluetta ei olisi olemassakaan. Sellaisia tapauksia on sattunut aivan viime päivinä ja saattavat ne ajattelemaan suurella huolella lähintä tulevaisuutta. Asema käy sitä ikävämmäksi, kun Venäjältä käsin kilhoitetaan puolueen periaat-

teisiin ja menettelytapoihin sangen vähän perehtyneitä kaartilaisia suorasukaisempaan toimintaan. Pietarissa on moitittu puolueemme johtoa »oportunistiseksi» ja porvarilliseksi. Samanlaisen väitteen ovat monet täälläkin olevat venäläisen sotaväen keskuudessa toimivat henkilöt lausuneet. Samalla on annettu ymmärtää, ettei nykyinen valtiollinen puoluejohto kelpaa mihinkään, vaan olisi joukkojen sitä jonkun verran siivottava. Nähtävästi levottomimmat ainekset punakaartilaisten keskuudessa ovat yhtyneet tuohon käsitykseen ja alkaneet itse teossa osoittaa, etteivät he anna nykyiselle puoluejohdolle ja puoluejärjestöille mitään merkitystä, vaan sivuuttaen ne, toimivat omin päin niinkuin itse näkevät hyväksi.

Mitkä vaarat tuollaisesta katsantokannasta ovat olemassa, käsittäänee helposti. Jos nykyinen asiantila saa jatkaa, on vallalla ennenpitkää täysi anarkia ei ainoastaan puolueessamme vaan koko maassa. *Sellainen voi saattaa kaiken muun ohella, häviöön myöskin meidän nuoren valtiollisen vapautemme ja itsenäisyytemme, jonka lujittamiseksi nyt olisi toimittava.*

Sallitaanko kaiken tämän tapahtua ilman, että ryhdytään minkäänlaisiin toimenpiteisiin? Ei! Tuhatkertaa ei! Puolueemme on otettava kertakaikkiaan ratkaiseva askel. Puoluejärjestöjemme on päättävästi asetettava sitä terrorismia vastaan, jota punaisen kaartin erinäiset osastot nähtävästi harjoittavat puolueeseen nähden. On ratkaistava siitä, joko punainen kaarti määrää työväenliikkeen menettelytavoista tai sosialidemokraattinen puolue. Ennenkaikkea puoluetoimikunnan on tässä suhteessa tehtävä jotakin ja — viipymättä. Tai muuten jää puoluetoimikunta sivustakatselijaksi punaisen kaartin johtaessa puoluejärjestöjä ja määrätessä niille menettelytapansa.

Samalla kun tämän lausumme puoluetoimikuntaan nähden, olemme pakotetut lausumaan myöskin venäläisille sosialisteille vakavan sanan: *älkää sekautuko meidän sisäisiin asioihimme, vaan antakaa meidän hoitaa ne itse.* Harkittkoon Suomen sosialidemokraattinen puolue itse aseman vaatimukset ja päättäköön ilman painostusta menettelytavoista, joita se katsoo nykyhetken vaatimiksi. Tällainen toivomus mielestämme on jo senkin vuoksi oikeutettu, etteivät suomalaisetkaan puolestaan ole pyrkineet viisailla neuvoillaan ohjaamaan Venäjän sosialidemokraattisten puolueitten menettelytapoja.

Helsingissä 9. 1. 1918.

E. Huittunen. (»Työ» 11. 1. 18.)

Anarkistiset ainekset pois puolueesta.

*Väkivallan työt estettävä, järjestys palautettava! — Puoluejohto
tehköön tehtävänsä puoluekurin noudattamiseksi.*

Vallankumous ei tapahdu koskaan laillisesti. Vallankumous syntyy juuri siitä, että lait eivät muutu tai kehity kansan oikeudentunnon mukaisesti, että niitten välille syntyy ristiriita, jota ei voida rauhallisin, normaalisin keinoin sovittaa. Kansa, joka tuntee voimansa ja keinonsa, nousee silloin »laillista järjestystä» vastaan, kumoo väkivalloin ylläpidetyn »laillisen järjestyksen» keinoilla millä tahansa ja saattaa laittomasti uuden järjestyksen voimaan, joka taas on »laillinen» ja jota noudatetaankin niin kauan kuin se vastaa kansan enemmistön tarpeita ja kehittyä kansan oman lainsäädännön kautta niiden mukaisesti.

Suomi on ollut puolittaisessa vallankumoustilassa romanowilaisen järjestelmän kukistamisesta saakka. Vallankumousliikkeet yleensä Suomessa tapahtuvat kuitenkin siksi rauhallisesti, etteivät kaikki edes huomaakaan koko vallankumousta, vaan luulevat elävänsä normaalisissa, rauhallisissa oloissa. Siten on ollut nytkin. Suuri osa porvaristoa on kuvitellut itselleen, ettei meillä ole ollutkaan vallankumousta, onpahan vain ollut lakkoja ja hulikaanimellastuksia ja »sosialistista pakkovaltaa». Sosialistisen pakkovallan ovat ehkä kaikki porvarit huomanneet, mutta eivät kerenskiläistä pakkovaltaa, joka hajoitti eduskunnan; sen he pitivät luonnollisena ja laillisena, vaikkakin se oli jyrkässä ristiriidassa maan perustuslakien kanssa.

Työväen keskuudessa on oltu paremmin selvillä maan yleispoliittisesta asemasta, vallinneesta vallankumoustilanteesta. Mutta osa työväkeä, varsinkin eräät punakaartilaispiirit, näyttävät olevan siinä luulossa, että väkivaltainen vallankumouskausi kestää iankaikkisesti tahi ainakin niin kauan, kunnes porvaristo saa haltuunsa siksi voimakkaan asevoiman, että se pystyy asettamaan väkivallan väkivaltaa vastaan ja sillä keinolla palauttamaan järjestyksen ja rauhallisuuden maahan. Vieläpä näyttää olevan siksi sekapäisiä työläisiä, jotka kuvittelevat kaikenlaisia yksityisiä väkivallan töitä, ehkäpä ryöstöjäkin, val-

lankunoukselliseksi toiminnaksi, ymmärtämättä, että vallankumouksellinen toiminta edellyttää koko työväenluokan yhtäaikaista, suunniteltua, järjestettyä ja päämäärästään tietoista joukkotoimintaa ja että tämän toiminnan järjestää ja ohjaa järjestäytynyt työväki, sosialidemokraattinen puolue, määrätyllä tavalla elimiensä kautta. Kaikki muu laittomuuksiin menevä toiminta on rikollista ja tuomittavaa sosialidemokraattisen puolueenkin kannalta, puhumattakaan porvarillisesta yhteiskunnasta, jonka määräyksiä ja sääntöjä mekin olemme ei ainoastaan pakotetut vaan vieläpä velvollisetkin, oman etummeikin kannalta, noudattamaan. Kaikki hajanainen toiminta on siis jyrkästi tuomittava, estettävä ja rangaistava, yhdenentekevää, onko syyllisiä enemmän tai vähemmän, vaikkapa sitten täytyisi erottaa puolueesta kokonaisia paikallisosastoja.

Punakaartiterroria vastaan on noustava koko sosialidemokraattisen puolueen mahdilla ja voimalla. Siitä on tehtävä loppu, tärmoikkaasti ja nopeasti. Ryöstöt, virkamiesten pidättämiset ja omavaltaiset anastukset eivät ole vallankumousta, kaikista vähimmin silloin, jos niitä harjoitetaan jonkun yksityisen aseistetun koplakunnan nimessä syrjäyttämällä puolueen poliittiset määrääjät. Sellaiset esiintymiset ja sillä tavalla esitetyt vaatimukset ovat anarkistisia ilmiöitä ja niitä ei saa sosialidemokraattisen puolueen keskuudessa sallia. Aseelliset joukot tai mitkään kaartit eivät saa sellaisina ajaa minkäänlaista politiikkaa, kuten työväen järjestyskaartien säännöissä selvästi sanotaan. *Sellaiset järjestyskaartit tai niiden osastot, jotka eivät noudata omia sääntöjään tai puolueen päätöksiä, vaan esiintyvät omavaltaisesti, on heti riisuttava aseista ja niiden jäsenet erotettava puolueesta, sillä mitään vallankumousleikkiä ei ole sallittava.* Vallankumous on kovin vakava asia, sillä ei ole leikittävä, eikä myöskään sen nimellä verhottava anarkistista politiikkaa ja anarkistisia tekoja. Anarkistiset ainekset muistakoot ja tietäkööt, että sosialidemokratia on anarkismin tiukka vastustaja ja ettei anarkismilla ja sosialidemokratialla ole mitään yhteistä; ne eivät sovi saman katon alle eivätkä taistele saman lipun johdolla. Puoluejärjestöt ja ylinnä puoluejohto valvokoot, että anarkistisilta aineksilta otetaan aseet pois; tämä sanottuna erikseen Helsingin järjestyskaartin viimeisen urotyön johdosta, kun se on aikonut väkivaltaisesti vallata entisen kenraalikuvernöörin talon ja eräitten toisten samantapaisten ilmiöitten johdosta.

Tässä lienee syytä samalla huomauttaa, että Helsingin työväki pyrkii usein esiintymään koko maan työväen nimessä ja valtuuksilla. Niinpä joku helsinkiläinen työväenkokous marraskuun suurlakkoviikolla otti määrätäksensä aiotun sosialistisen senaatin jäsenet ja kokoonpanon, muodostaen oman erikoisen listansa. Sellaisten asiain järjestely ja niistä päättäminen ei kuitenkaan kuulu millekään yksityisen paikkakunnan tilapäiselle työväen kokoukselle, koko maata koskevat asiat päätetään ja järjestetään koko maan työväkeä edustavissa työläisjärjestöissä, puoluetoimikunnassa ja sosialidemokraattisessa eduskuntaryhmässä. Puoluetoimikunnallakin on syytä varoa, ettei se anna hel-

sinkiläisen työväen tilapäisten kokousten ja niissä vallitsevien mielialojen itseensä ja toimiinsa vaikuttaa.

Vallankumousliikkeet eivät lopu käskemällä tai komentamalla, ne sammuvat vasta päämääränsä saavutettuaan, jollei niitä sitä ennen asevoimin kukisteta. Suomen keväällä alkanut vallankumousliike on nyt jo saavuttanut, meidän ymmärtääksemme, päämääränsä, kaiken sen, minkä se tällä kertaa voi saavuttaa. Suomen itsenäisyys, Venäjän ja toisten valtojen tunnustamana, riittää mielestämme sen vallankumouskauden päätepisteeksi. Nythän Suomen kansalla on tilaisuus itse järjestää omat asiansa. Kansanvallan pahin este, venäläisvalta, on poistunut. Tietysti voidaan ajatella ja kaiketi jollain taholla ajatellaankin, että nyt, kun porvaristolla ei ole sotaväkeä eikä suuria poliisijoukkojakaan käytettävissään, nyt olisi tilaisuus puristaa siltä mitä tahansa, pakottaa se suostumaan sellaisiin uudistuksiin, joihin se ei muuten suostuisi. Saattaahan asia siltä tuntua, mutta meidän mielestämme on varmaa, on selvä tosiasia, että niitä kansanvaltaisia uudistuksia, joita emme pysty saavuttamaan rauhallisen ja laillisen luokkataistelun, eduskunnallisen toiminnan kautta, niitä emme pysty millään muullakaan keinoin pysyvästi saavuttamaan. Kansan enemmistön pitää olla meidän puolellamme, jos aiomme onnistua. Ei vähemmistö kiväärinkään avulla voi sellaisena kauan vallassa pysyä. Kun kerran tarvitsemme enemmistön puolellemme, niin sitä taas ei saavuteta, ei ainakaan Suomessa, väkivallan avulla, vaan rauhallisen ja voimakkaan kansanvalistus- ja järjestämistoiminnan kautta. Ja kerran enemmistöön päästyämme emme enää tarvitse muuta vallankumouksellista toimintaa kuin sen, mitä vaaditaan sen eduskunnan arvon ja vallan pysytyspitämiseksi, missä meillä on enemmistö. Mutta silloinhan me olemmekin joutuneet laillisuuden ja järjestyksen ja rauhallisen kehityksen puolustajiksi niiden mahdollisia vihollisia ja vastustajia vastaan. Me olemme silloin joutuneet siinä suhteessa porvariston nykyiseen asemaan.

Suomen enempiä kuin minkään muunkaan maan työväki ei ole kypsä valtiolliseen valtaan, ennenkuin se pystyy sen rauhallisin keinoin valloittamaan äänioikeuden ollessa siksikin yleinen kuin se meillä on. Sentähden ei ole pyrittäväkään korkeammalle kuin siivet kantavat. Suomi ei sitäpaitsi ole samassa asemassa kuin esim. Venäjä. Venäjä on suuri ja mahtava, vaikka sitä sisäiset levottomuudet järkyttäisivätkin, ja niiden ohitse mentyä se voi olla entistä mahtavampi; Suomi on pieni ja heikko vaikkapa maassa vallitsisi lujakin hallitus ja kuri; vielä heikompi on asemamme, jos täällä vallitsee epäjärjestys ja sisällissota. Niin luja ei itsenäinen asemamme kuitenkaan ole, ettei meidän tarvitsisi kiinnittää huomiota niiden maiden porvarihallituksiin, jotka nyt ovat Suomen itsenäisyyden tunnustaneet. Niillä saattaa muuten pian olla täällä »etuja valvottavana», kuten diplomaattinen termi kuuluu. Suomella ei ole varaa samanlaisiin levottomuuksiin kuin Venäjällä.

Sen vuoksi on meidän tyydyttävä rauhalliseen luokkataisteluun, vältettävä kaikkia epäjärjestyksiä ja meidänkin on osaltamme vastattava

laillisuuden ja järjestyksen säilymisestä, vastustettava kaikkia niitä, jotka niitä rikkovat tai uhkaavat rikkoa ja pidettävä yllä ankaraa kuria oman puolueemme keskuudessa, vaadittava kunnioitusta puolueemme päätöksille ja sosialidemokraattisille menettelytavoille.

Taavi Tainio. («Savon Työmies» 11. 1. 18.)

Sosialistien puolueagitatsioni ja porvarilliset.

I.

Saattaa tuntua omituiselta, että sosialismi on meillä levinnyt laajemmalle kuin muissa kulttuurimaissa huolimatta teollisuustyöläistemme harvalukuisuudesta ja siitä, että teollisuutemme on nuorempaa kuin useimpien muiden maiden. Tämä asia voinee johtua kuitenkin juuri viimeksimainitusta seikasta ja siitä että yleinen äänioikeus niin äkkiä saatettiin voimaan meillä. Kun äänioikeus oli aikaisemmin ollut sangen rajoitettu, suotiin se v. 1906 jokaiselle kansalaiselle sekä miehille että naisille, ja se käsitys sai sijaa, että kaikkien, jotka lukeutuivat n.s. työätekevään luokkaan, oli äänestettävä yhdessä sosialistien kanssa. Myöskin pienviljelijät sekä muut joutuivat demokraattisen virtauksen valtaan ja äänestivät näiden kanssa »herroja» vastaan. Ja jo silloin jokseenkin hyvin järjestetty sosialidemokraattinen puolue piti huolta siitä, ettei kiihoituskeinoja puuttunut.

Paitsi kaiken maailman autuuden lupailua, mikä evankeliumi uutuu- den kaikella viehätysvoimalla vaikutti herääviin kansalaisiin (ja kansalaisettariin), oli vastustajan mustaaminen luonnollisesti sangen tärkeä agitatsionikeino. Kun minut v. 1908 valittiin eduskuntaan, missä olin kuusi vuotta jäsenenä, muistan alussa ihmetelleeni sitä tyyneyttä ja välinpitämättömyyttä, jolla porvarilliset kuuntelivat sosialidemokraattien meihin kohdistamia fantastisia huutoja ja soimauksia. Niihin tottuu pian. Ei ansaitse vastata heille, tulee vain lisää samanlaista. He puhuvat »lehtereille» sanottiin minulle. Ja aivan oikein, minäkin totuin pian kyllä näihin mustaamisiin.

Tämä taktiikka on kuitenkin ajan pitkään vaikuttanut sangen kiihoittavasti sosialistisiin joukkoihin. Eduskunnan puhujalava tuli heidän puolueagitatsioninsa tärkeäksi asemaksi. Agitatsionikokouksissa maaseudulla, missä ei ollut mitään arvostelua odotettavissa, kävi se vielä kiihkeämmin, kuten minäkin sain agitatsionimatkoillani kokea, ja heidän sanomalehdistöstäänhan olemme nähneet, mitä päättömyyksiä voidaan tarjota.

Sosialidemokraattinen puolueemme ja sen johtajat ovat huomattavan niukasti selvittelleet sosiaalisia kysymyksiä sekä valaisseet yhteiskunnallisten uudistusten välttämättömyyttä ja hyötyä; pääasiana on ollut joukkojen yllyttäminen ja ajo vaaliuurnille niin tiheään toisiaan seuraavissa eduskuntavaaleissa. -Ja siinä käytettiin mitä keinoja hyvänsä.

Minä rohkenen kuitenkin yhä vielä uskoa, että ihminen tavallaan on mainettaan parempi. Kansanjoukot eivät halua mennä taisteluun asian puolesta, jota he pitävät vääränä, varmasti eivät, mutta heitä voidaan johtaa ja vähitellen yllyttää mihin kuvitelmiin ja mihin rikoksiin tahansa, kunhan vain esine on ensin maalattu kyllin mustaksi. Si tähän historia todistaa jatkuvasti. Niin on ollut uskonnonvainojen, noitajuttujen ja monien muiden raakuuksien laita, joita on suoritettu.

Eduskunnassa otettiin puhujalavalta pidetyt palopuheet välttämättömänä pahana vastaan. Valiokunnissa, ainakin useimmissa niistä, tultiin paremmin toimeen ja jos eduskunnan istunnot olisivat saaneet jatkua kolme vuotta peräkkäin, niin olisivat olosuhteet monessa suhteessa parantuneet. Ainaiset hajoitukset ja vaalit kärjistivät villin agitatsionin joka kerta uudelleen.

Tapahtui sitten viime keväänä Venäjän vallankumous, ja eduskuntamme, johon sosialistit toisen kesän vaaleissa olivat saaneet enemmistön, kokoutui uudelleen. Porvarilliset esiintyivät täysin moitteettomasti ja lojaalisesti, niinkuin pitikin, ja kaikki näytti alussa käyvän oikein hyvin. Tunne siitä, että oltiin eduskunnan ja hallituksen enemmistönä, näytti jonkun verran velvoittavan. Hallituksen päällikkönä eduskunnalle pitämässään suuressa puheessa Toikoi puhui isänmaallisesti ja ylevästi Suomen itsenäisyydestä sekä lausui lämpimiä sanoja nuorukaisista, jotka saksalaisten riveissä olivat alkaneet taistelun tämän itsenäisyyden puolesta. Koko eduskunnassa oloajaltani en muista yhtään puhetta, jolle kansanedustajat olisivat paukuttaneet käsiään, vaan tällöin nousi yksimielinen suosionosoitusten myrsky.

Mutta tilanne muuttui pian ja niin täydellisesti kuin mahdollista. Se tapahtui silloin, kun bolshevikit alkoivat saada vallan käsiinsä Venäjällä. Nyt meni vallanpoholainen kaikessa iljettävyydessään meidän sosialistiemme johtajiin. Nyt, nyt oli porvarilliset nujerrettava, heidän vaikutuksensa kerta kaikkiaan tehtävä tyhjäksi. Heidät oli saatava »polvilleen». Ja se oli tehtävä *venäläisten* pistimien avulla. Kun sosialistit sitten uusissa eduskuntavaaleissa lokakuulla menettivät enemmistönsä, nousi raivo ja kiihko yhä suuremmaksi. Jolleivät porvarilliset vapaaehtoisesti nöyrytyisi, käytettäisiin *poikkeusparlamenttaarisia* keinoja. Olivathan porvarilliset vallankumouksen alussa melkein kaikkialla kuulumattomassa yksinkertaisuudessaan luovuttaneet järjestysvallan, sen ainoan vähäisen voimatekijän, mikä yhteiskunnalla itsellään oli käytettävissään, jyrkimmille sosialistijärjestöille, ja Tokoi oli myöhemmin hallituksessa hoitanut asiat niin hyvin, että siten jäivät ne edelleenkin. Maaseudulla taas monivuotinen agitatsionikylvö, josta

edellä olemmie puhuneet, oli myöskin kantanut hyviä hedelmiä; joukot olivat uskollisia ja valmiita mihin hyvänsä, kunhan merkki vain annettiin.

Jo ennen olivat sosialistit suurempia tekosia valmisteltaessa seuranneet sitä menettelytapaa, että porvareita syytettiin juuri sellaisista salahankkeista, joita he itse suunnittelivat. Niin kävi esim. vuonna 1906, jolloin m. m. «lahtarikaartin» nimi keksittiin kaupunkien rauhallisille suojeluskunnille, vähäistä ennen kuin salakavala attentaatti venäläisten matruusien avulla tapahtui Helsingin soveaa suojeluskuntaa vastaan Hakaniementorilla. Samoin meneteltiin nytkin. Huolimatta siitä, että porvarilliset, kuten sanottu, olivat suhtautuneet sosialisteihin niin lojaalisesti kuin inhimillisesti katsoen oli mahdollista, syytettiin heitä nyt jälleen mitä törkeimmistä juonista työläisiä ja «kansaa» vastaan. Rakkaaksi käynyttä «lahtarikaartin» nimeä käytettiin uudestaan muuttamista suojeluskunnista, joita siellä ja täällä puuhattiin, ei tosiaankaan liian varhain, kun koko kevään ja siitä alkaen joka päivä oli saatu lukea, mitä väkivaltaisuuksia yhtämittäa huligaanit ja sotamiehet tekivät rauhallisille kansalaisille. Jollei suorastaan luettu itseään tai «työläisiä» näiksi roistojoukoiksi ei ollut vähäistäkään aihetta katsoa näitä aseettomia järjestöjä suunnitelluiksi sosialisteja tai «kansaa» vastaan. Päinvastoin oli, kuten tunnettua, odotettu, että sosialistienkin taholta niihin liityttäisiin. Tämä on sosialistien täytynyt tietää, mutta kiihoitustyyssä tarvittiin tätä kuulumattoman valheellista solvausta ja sen vuoksi taottiin se uskovaisten päihin. Suurta kumousta varten tarvittiin lujia keinoja.

Eikä ollutkaan pikkuasioista kysymys. «Työmiehessä» esim. selitettiin, ettei nyt pitäisi ryhtyä lakkoihin niin tyhjien asioiden kuin palkankoroitusten y. m. s. vuoksi, paremmasta olisi kysymys. Tätä lausetta muunneltiin monella tavalla eikä valheita säästetty. Vieläpä Tokoi myöhemmin eduskunnassa väitti ja selitti maailman viattomimmalla naamalla, että vuoden 1905 suurlakon jälkeinen taantumus oli tehnyt tyhjiksi kaikki toiveet sosialidemokraattien taholla, mutta ettei nyt saanut käydä samoin. Tosi asia kuitenkin on, että meidän vanhat säätyvaltiopäivämme v. 1906 hyväksyivät eduskuntamuodon, joka on radikaalisempi ja kansanvaltaisempi kuin minkään muun maan maailmassa. Se, mitä ei suuremmassa sivistysmaissa oltu suoritettu pitkällä, osittain vuosisatoja kestäneellä uudistustyöllä, suoritettiin täällä juuri silloin melkein kädenkäänteessä. Euroopan vanhanaikaisimmasta eduskunnastamme tuli nyt, kuten sanottu, kansanvaltaisin. Ei riippunut todellakaan meistä, ettei eduskunnan valta suhteessa hallitsijaan tullut suuremmaksi. Että siten tulos vuoden 1905 suurlakosta, johon kaikki tässä maassa ottivat osaa, olisi porvarillisen taantumuksen kautta pilattu, on täysin omavaltaista mielikuvitusta, joka ei vastaa todellisuutta, ja on niin huutavaa valhetta kuin suinkin. Myöskin erittäin uudistusmielinen Mechelinin senaatti teki tavattoman työn suorittaessaan kansanvaltaisia uudistuksia ja eduskunnan porvarilliset puolueet kilpailivat keskenään kansanvaltaisissa pyrkimyksissään. Ettei eduskunta kuitenkaan saanut enempää valmiiksi, riippui paitsi kokemattomuudesta ja pu-

heliaisuudesta, etenkin sosialistien taholla, etupäässä venäläisestä taantumuksesta, joka alituisten eduskunnan hajoitusten ja muun kautta melkein teki hedelmöittävän eduskuntatyön mahdottomaksi. Voisi sen sijaan kysyä, mitä suurtekoja viime eduskunta sosialistisine enemmistöineen sai aikaan, vaikka täällä silloin oli suurimpia mahdollisuuksia mitä ajatella voi suurten tulosten saavuttamiseksi, etenkin kun vähemmistö myöskin oli erittäin lojaali. Masentava vastaus on tunnettu.

Sellaisia ovat todelliset olosuhteet. Ja lyhyesti sanoen: ihmiset ja olot maassamme ovat kansanvaltaisempia kuin missään muussa Euroopan maassa,

Mutta kiihoitus porvarillisia vastaan jatkui kaikkialla ja kohosi vain uskomattomiin ja niin puhkesi n. s. suurlakko — ilman vähäistäkään asiallista aihetta. Tiedettiinhan varmasti, että eduskunta vahvistaisi myöskin kunnallislain ja 8 tunnin lain, joka tapahtuikin ennenkuin kauhutytöt alkoivat.

Punakaartien tekemiä kamalia konnantöitä kyllä myöhemmin useat sosialistit itsekkin paheksuivat, mutta kaiken pohjimmallisimpana syynä selitettiin olevan porvarillisten rikollinen, yksipäinen, kaikkien uudistusten vastustus ja haluttomuus taipua »kansan» toivomuksiin. Tällä tavalla on yhtä mukavasti kuin häikäilemättömästi vetäydytty kaikesta vastuusta. Mutta sellainen ei käy enää päinsä. Juhani Ahon, tri Fabri tiuksen ja Paavo Virkkusen selvitykset asiain tilasta ja siitä, kuinka alituinen kiihoitus voi saattaa ihmiset raivotilaan, jossa eivät tiedä mitä tekevät, ovat sitovia. Olen itse nähnyt, mikä rikkimurtava vaikutus kaikkeen ihmisessä löytyvään parempaan on sosialistilehtiin agitatsioonilla ollut moneen yksilöön, joskin toiset, onnellista kyllä, ovat siitä vähemmän kärsineet. Syyllisimpiä eivät sentähden varmastikaan ole ne, jotka ovat rikoksia tehneet, vaan ne, jotka valheillaan ovat yllyttäneet niitä raivoon ja panneet kiväärit niiden käsiin. Se on traagillista. Niille, jotka taas esittävät, että tuo kaikki on sodan uhreihin nähden »vieron leikinlasku», pyydän minä lausua, että rikoksen vääräys ei riipu sen uhrien luvusta. Dreyfus-jutun aikana Ranskassa eli tämä maa tuskassa ja vaivassa useita vuosia, ministerejä kukistettiin eikä veljeä tunnustettu veljeksi, vain yhden ainoan juutalaisraukan vuoksi — kunnes rikos saatiin sovitetuksi.

II.

Lakko loppui, mutta vallankumous jatkuu, sanottiin. Vallankumous mitä vastaan?

Niin, siinäpä juuri onkin se mystillisuus. Sillä nyt ei ole ensinkään kysymys Suomen itsenäiseksi julistamisesta, joka tapahtui olosuhteiden vuoksi tyynesti ja hiljaisesti. Mutta anarkia maassa; tämäkö onkin sitä vallankumousta? Tuskin, yhä useammat sosialisteista ovat ilmoittaneet, etteivät he hyväksy anarkiaa, eivätkä huliġaaniteot eikä todel-

lisen järjestysvallan puute ole vielä vallankumousta, sillä täytyy olla jokin tarkoitus, jotain voimassaolevaa täytyy sen kukistaa. Jollei tarkoiteta sitä, että järjestysvalta poistetaan ainaiseksi. Mutta siinä tapauksessa ovat murha ja ryöstö sangen huonoja keinoja. Entä sitten punakaartit ja titulus Rahjan aseidentuonnit? Pikemminkin ne; niissä on ainakin tietoista uhkaa yhteiskuntaa vastaan ja uhmaa viranomaisia kohtaan. Mutta kaartien ja sosialistijohtajien kesken on syntynyt jotain kaunaa — nousee ehkä liian monta määräämään — eikä oikein tiedetäkään, mitä edelliset tahtovat kumota. Joka tapauksessa on kysymys porvarillisista. Pyyhkäistäänkö heidät pois? Onhan oikeinta otaksua, että vallankumouksella tarkoitetaan sitä terroria, jota sosialidemokraattinen puolue tahtoo käyttää pakottaakseen eduskunnan enemmistön ja hallituksen seuraamaan sen viittauksia; ja tämä tapahtuu puhujalavoilla sekä sanomalehdissä esitetyin uhkauksin ja punakaartien avulla sekä kaiken suojaksi otetuilla venäläisillä pistimillä.

Mutta miten voidaan jotakin niin mieletöntä ja häpeällistä ajatella? Eduskuntahan edustaa vaalilain mukaan mahdollisimman uskollisesti jäljiteltä kansantahtoa. Miten voi kansanvaltainen liike, jona sosialismi tahtoo esiintyä, ryhtyä sellaiseen salahankkeeseen kansantahtoa, kansanedustajia vastaan? Danielson-Kalmari leimaakin aivan täydellä syyllä jo tapahtuneen hyökkäyksen (suurlakon y. m.) yhteiskuntajärjestystä vastaan törkeimmäksi poliitiseksi rikokseksi, mitä Suomen historiassa on tehty. Tätäkö tahdotaan jatkaa? Tätä tarkoitustako varten punakaarteja asetetaan? Tätä vartenko pyydetään venäläisten sotamiesten apua?

Mutta miten on voitu päästä turmeltuneisuudessa näin pitkälle? Ennen kaikkea on valhe, kauan ja taitavasti käytetty valhe saanut tämän aikaan. On kyllä nähty ennen, että sellaista voi tapahtua. Niin kävi myöskin mainitsemassamme Dreyfus-jutussa Ranskassa. Siellä rikokseen mahdollisen maaperän muodosti jesuiittakouluissa kasvatettujen upseerien sokea juutalaisviha; ja sitten löytyi muutamia lurjuksia. Meilläkin on olemassa tuo suuri viha, jonka kauan käytetty valhe on synnyttänyt; tulevaisuus tuomitkoon sen luoja.

Kuitenkin on sosialistipuolue nyt tehnyt moraalisen vararikon, ollut uskonon tehtävälleen kansanvaltaisena puolueena, rikkonut tunnussanojaan, vapautta, tasa-arvoisuutta ja veljeyttä vastaan.

Olen jonkun verran tutkinut viimevuotisia eduskunnan pöytäkirjoja ja havaitsen kiihkeimmissä lausunnoissa erään sävyn, voisi sanoa avoimuuden, joka kyllä voisi merkitä sitä, että nämä puhujat, ainakin hetkellisesti, puhuvat tosimeleissä. Alinomaa esitetyt vääristelyt ovat ottaneet heidät valtoihinsa. Vieläpä suoranaisiin valheisiin perustamatta saattaa joku henkilö, joka on erikoisesti kiihkeämielinen, menettää kaiken arvostelukykynsä, jos hän on tottunut aina olettamaan, että vastustajan tekojen vaikuttimet ovat mahdollisimman huonot. Tämä vastustaja loppujen lopuksi näyttää melkein roistolta, vaikka hän rehellisesti ja vakaasti sekä yleistä hyvää tarkoittaen, olisikin koettanut täyttää sen tehtävän, joka hänelle on annettu. Se voi myöskin olla vasta-

vaikutusta laumoista, joita aikaisemmin on yllytetty. Rakkaudella ei pidä leikkiä, sanotaan, vaan ei vihallakaan.

Kavalimmat lausunnot, joihin tietoisesti ja ovelasti on sekoitettu valhetta ja vääristelyä, tekevät taas suorastaan iljettävän vaikutuksen. Niistä löytääkin itse mädännäisyyden lähteen, josta taitavasti kaikenlaisin teeskentelyin ja sointuvin kansanvaltaisain lauselmin luodusta verhosta huolimatta kohooa myrkyllinen löyhy. Kaikkea tätä, tätä valheen ja vääristelyn yhdistelmää ja siitä syntyynyttä epätoivoista sisäistä tilannetta, johon olemme joutuneet, täytyy todellakin sanoa *valheen riemuvoitoksi*;

Mutta miten pelastautuvat puoluejohtajat nyt myrskystä, jonka he ovat esiin loihittineet. Jos he haluavat pidättää joukkoja ja tunnustaa avoimesti erehdyksensä (mikä viimeksimainittu tuskin tapahtunee), niin käy heille hullusti. Jolleivät he sitä tee, tulee mylläkkä vielä suuremmaksi. Aivan varmaan he koettavat risteillä eteenpäin kuo-hujen keskitse koreilla sanoilla ja uusilla valheilla sekä syyttämällä kaikesta porvarillisten provokatsionia, niin kauan kuin se käy päinsä. Mutta tulevatko porvarilliset jatkuvasti auttamaan heitä pulmasta neuvotteluilla ja sovitteluilla? Niin ei saa tapahtua. Kun mainitut johtajat ovat ohjanneet aluksensa karille, niin ei ole oikein, että niitä autetaan irtautumaan siitä uusia tuhoja tekemään.

Nyt on porvarillisten oltava lujia ja järkkymättömiä. Tinkiminen ja neuvottelu näiden valhettelijain kanssa olisi rikollista. Silloin mädätys leviäisi yhä edelleen, vaikka onkin juuri kysymys pahan juurimisesta niin syvältä kuin mahdollista. Hieromalla kauppaa ja sovintoa sekä myöntymällä pahaan paisuu tämä yhä suuremmaksi, kun sen sijaan yhteiskunnassa löytyvä mahdollinen hyvä löyhtyy ja hupenee sekä voi lopuksi hävitä. Kuten lihakset, joita ei käytetä, heikkenevät, siten kuihtuvat kaikki hyvät taipumuksetkin ja vaistot, jollei niitä koskaan saada jännittää voimakkaasti työhön ja taisteluun. Niin, monet kansalaiset, joissa elää into ja harrastus antaa apuaan, ja jotka olisivat valmiit uhrauksiin sekä taisteluun, käyvät lopulta joko välinpitämättömiksi alituisissa tappioissa taikka yltyvät epätoivoon.

Kun sosialistit vyöryttävät kaiken porvarillisten niskoille, sanottakoon tässä, ettemme me luonnollisesti ole mitään enkeleitä emmekä yli-ihmisiä, että olemme tehneet raskaita syntejä ja tyhmyyksiä puolue-taisteluittemme aikana ja että monet tällä gulashien aikakaudella ovat vajonneet syvälle. Mehän olemme kaikki smälantilaisia meidän Herramme edessä. Mutta mitä tulee niihin seikkoihin, joista tässä on kysymys, on minun luja vakaumukseni se, että porvarilliset ovat tehneet suurimman virheen siinä, että he eivät ole kyllin tehokkaasti vastustaneet sosialistien kieroja väitteitä ja että he alinomaa kotirauhan, taikka hetken mukavuuden vuoksi ovat peräytyneet sosialistien, punakaartilaisien ja muiden uhkauksien sekä kiristysyritysten edessä. Routavuosina kirjoitin minä »Heikkoutemme» nimisessä kirjoituksessa (katso »Passiivinen vastarintamme» poliittisia kirjoituksia 1899—1904, siv. 89—102, Helsinki 1906):

»Kansan kohtalo ei riipu yksistään, eikä edes ensi sijassa siitä, minkä verran siinä on huonoutta, vaan siitä, *miten voimakas siinä oleva hyvä on*. Huonoja ja hämmentyneitä luonteita on aina olemassa. Suurinkaan äly ei suojele hämmennyksestä, ja sellaisina aikoina, kuin meillä nykyisin on, ilmestyy tällaisia luonteita runsaasti. Pienoinenkin määrä huonoja taipumuksia voi saattaa yksilön rappiolle, jollei hänessä olevalla hyvällä ole kyllin voimaa; jos sitä vastoin käsitys hyvästä on luja, niin voi hän uudelleen kohottautua, vaikka olisikin langennut. Sama on kansankin laita. *Kansan voiman määrääjänä ei ole se, mikä siinä on pahaa, vaan se, mikä siinä on hyvää*. Muistettakoon aina, *että losihyvä, se on se, joka edustaa kansaa*. Mutta tämä pakottaa kovina aikoina jalot henkilöt sanomattomiin ponnistuksiin. Ei riitä, että *ajattelemme oikein*, pitää myös *toimia*.»

Nämä sanat kelpaavat nytkin. Surulla ja mielikarvauksella on nähty, miten monet yhdyskunnat ovat antaneet perää pahalle. Painostavan häpeän tunteen herättää sekin, kun saa nähdä, ettei titulus Rahjaa voida estää aivan rautatieviranomaisten nenän editse kuljettelemaasta vaununlastittain kiväärejä ja kuularuiskuja punakaarteille. Oliko sitä todellakin mahdotonta estää? Sitä vartenhan olisi tarvittu vain muutamia lujakätisiä, aseellisia vahteja sopivalla asemalla. Taikka jos aina pelätään venäläisiä sotilaita, niin ei kaikin mokomin pidä liioitella tätä vaaraa. Silloinhan ei lopuksi uskalleta liikauttaa sormeakaan niiden vaarojen torjumiseksi, joita kuitenkin selvästi näemme nousevan. Myöskin suojeluskuntiemme järjestelyssä lienee jotain olla hullusti, jos niitä enää on olemassakaan. Taaskin liiaksi arkaluontoisuutta, liian vähän yritteliästä toimintatarmoa. Entä sitten Turun ryöstöt? Eduskunnassa lausuttiin yksimielisesti, ettei siellä pitäisi myöntyä rikollisesti lakkoilevan miliisin vaatimuksiin, ja eräs senaatin huomatuimmista jäsenistä selitti suoraan, ettei Turun miliisin kanssa neuvotella; Järjestyskunta, joka tekee lakon silloin kun yhteiskuntaa uhkaa vaara, on tuominnut itsensä. Se on aivan oikein. Sellaisen miliisin kanssa ei voida neuvotella, vaan se on ilman muuta erotettava. Mutta hallitus jatkoi kuitenkin keskusteluja, jotka loppuivat siihen, että sosialidemokraattiselle puoluehallinnolle *lainattiin* 60,000 markkaa palkkojen maksamiseksi miliisille lakkoajalta. Saattaisi kysyä, eikö olisi ollut oikeudenmukaisempaa, että olisi maksettu hyvitystä niille, jotka olivat menettäneet omaisuutensa, kuin miliisille, joka ryöstöjen tapahtuessa ilkkuen vangitsi niitä, jotka halusivat estää näitä pahantekoja. Jos joulurauhan vuoksi suostuttiin tähän sovintoon eli linnarauhaan, niin oli se laiha rauha. Sillä miten käy meidän, meidän kansamme ja meidän maamme, jos yksinkertaisimmat velvollisuuden ja kunnian käsitteet vatvotaan ja venytetään tuntemattomiksi. Tulkoon mitä hyvänsä, näitä käsitteitä ei saa loukata eikä vääristellä.

Minä olen puhunut ainoastaan sisällisistä vaikeuksista. Samalla kun kaikkien kunniallisten kansalaisten on horjumatta pidettävä kiinni velvollisuuden käskyistä, on tehtävä kiinteää positiivista työtä *yhteis-*

tunnon vahvistamiseksi taikka sen herättämiseksi siellä, missä se on sammunut. Samaten on kaikille tehtävä selväksi käsitteet *kansallisuus* ja *isänmaa*. Kuta pidemmälle kulttuuri kehittyy, sitä selvempänä esiintyy näiden käsitteiden suuri ja asiallinen merkitys. Vain silloin, kun eri kansakunnat ovat vapaita ja voivat itse muodostaa oman kehityksensä, luonteensa ja maansa olojen mukaisesti, voivat niiden taipumukset kehittyä täyteen voimaansa ja tuottaa hedelmiä ihmiskunnalle, jonka kulttuuri silloin myöskin tulee rikkaaksi ja kauniiksi vaihtelevassa moninaisuudessaan.

Kun yön pimeyden ja taistelujen perästä vapauden aurinko kohoaa yli meidän kansamme, kun totuus jälleen pääsee voitolle maassamme, minkä edestä eivät mitkään ponnistukset ole liian suuria, silloin lopullisesti kyllä pilvet haihtuvat ja uusia voimia vapautuu hedelmöittävään kulttuurityöhön meidän ja muiden kansojen hyväksi. Antakoon toivo, antakoon luja luottamus lopulliseen voittoon meille rohkeutta ja voimia kestäämään ne vaikeudet ja taistelut, joita me nyt taistelemme ja joita vielä varmasti kauan tulee jatkumaan.

Helsingissä 30. 12. 1917.

Theodor Homén.

